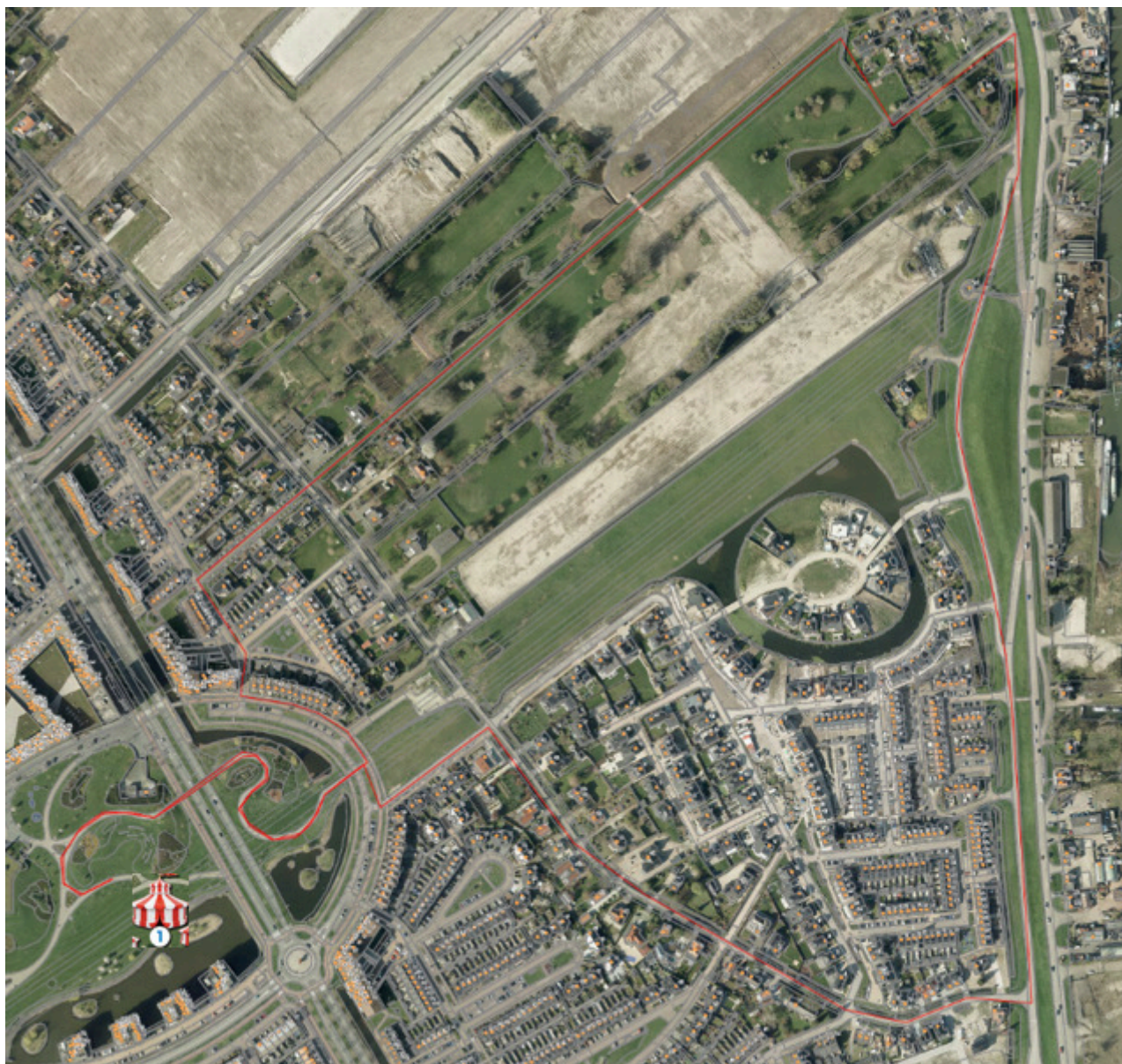

**HISTORISCHE WANDELING
DE VOLGERLANDEN
21 september 2019**

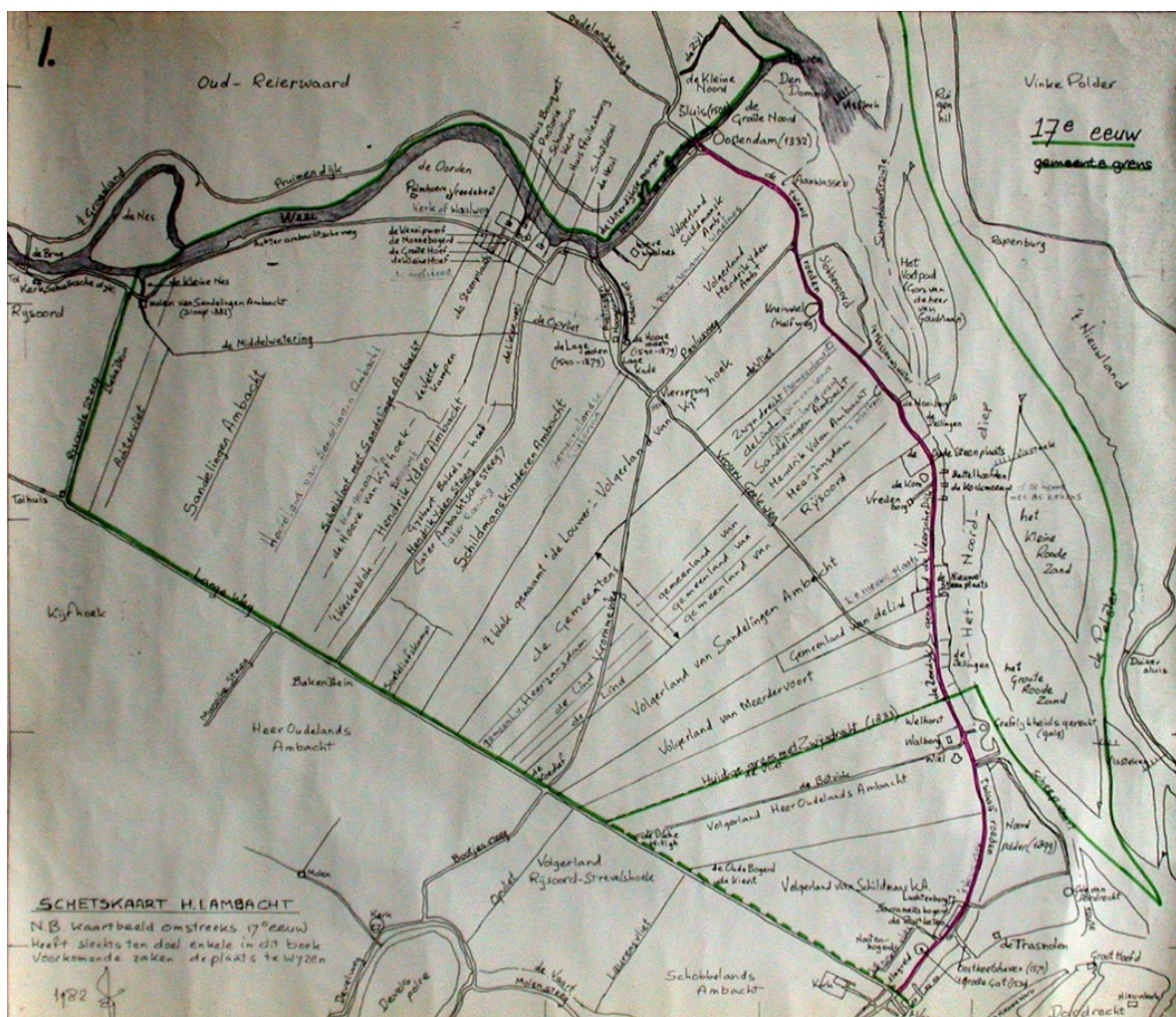
De wijk 'De Volgerlanden' dankt zijn naam aan de zogeheten volgerlanden. Na de overstromingen in het begin van de 14^e eeuw kreeg een deel van de Zwiindrechtse Waard deze naam. Men noemde ze toen ook wel "quade gronden".

1. De Volgerlanden

In het begin van de 14^e eeuw werd de Zwijndrechtse Waard door overstromingen getroffen. Het grootste deel van de waard was toen in bezit van de Sint-Paulusabdij in Utrecht. Op 25 augustus 1323 verkocht de abdij al haar bezit hier ter plaatse aan graaf Willem III; ongeveer de gehele Zwijndrechtse Waard op Heren Heyenland (het latere Heerjansdam) na, dat in bezit was van Hendrik van Brederode. (Hun namen vinden we in ons dorp terug in *De Graaf Willemlaan* en de *Brederodehof*.)

Graaf Willem III en Hendrik van Brederode zorgden er samen met andere financiers voor dat er in 1332 een (her)bedijking plaats vond van de Zwijndrechtse Waard en besloten de Waal af te dammen bij de Oostendam en in Heerjansdam.

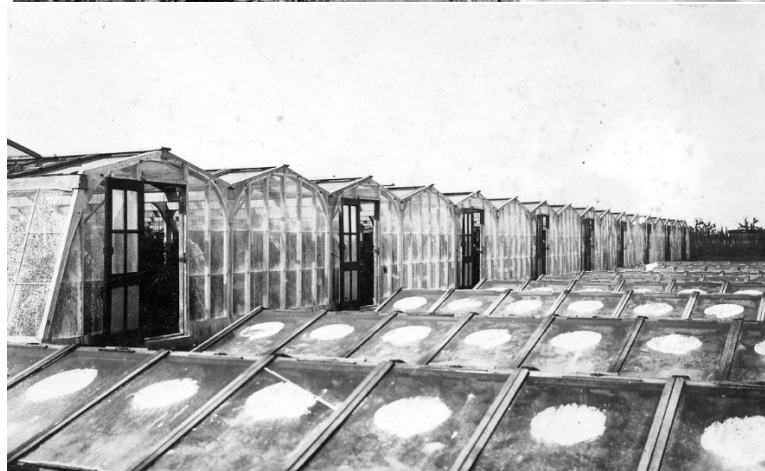
De financiers kregen in ruil daarvoor stukken land en zij werden ambachtsheer van hun deel in de Zwijndrechtse Waard. Niet alle grond was van dezelfde kwaliteit: de hoofdlanden waren de beste stukken en de volgerlanden, die ondergelopen waren geweest, waren van mindere kwaliteit. Iedere betalende deelnemer kreeg daarom een hoofdland en een volgerland.

Kaart van die Volgerlanden

2. Tuinbouwgebied

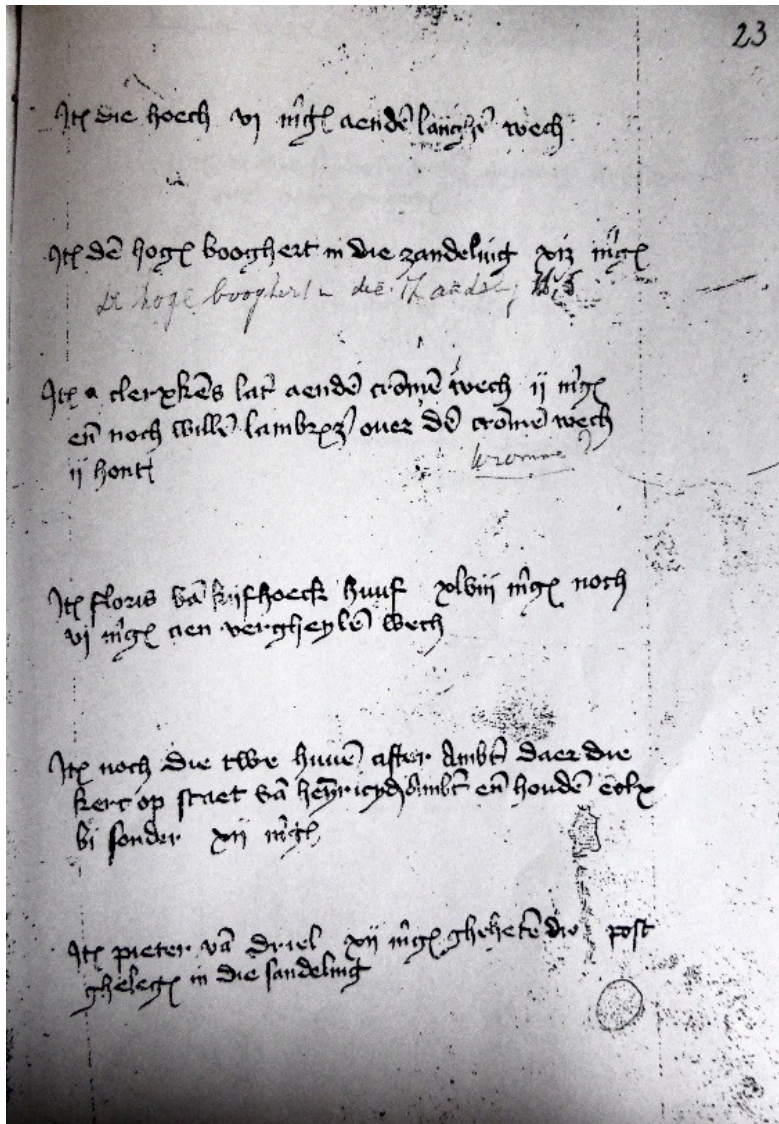
Aan het einde van de 19^e en vooral in de 20^e eeuw werden grote stukken van de volgerlanden gebruikt voor de (platte) glastuinbouw. Het bleek voor de tuinbouw zeer geschikte grond te zijn. Langs de hele Vrouwgelenweg stonden deze glazen kassen.

Ook hier vond vernieuwing plaats in de loop der jaren, zoals je ziet aan de kassen.

3. Vrouwgelenweg

De Vrouwgelenweg waarop we nu staan is een van de oudste wegen van ons dorp. Hij ligt op een zg. zandrug en wordt al in een dijkboekje van 1470 genoemd als de Vergheylenwech. (In dit boekje staan ook de 'Crommenwech' en de 'Pauluswech'.)

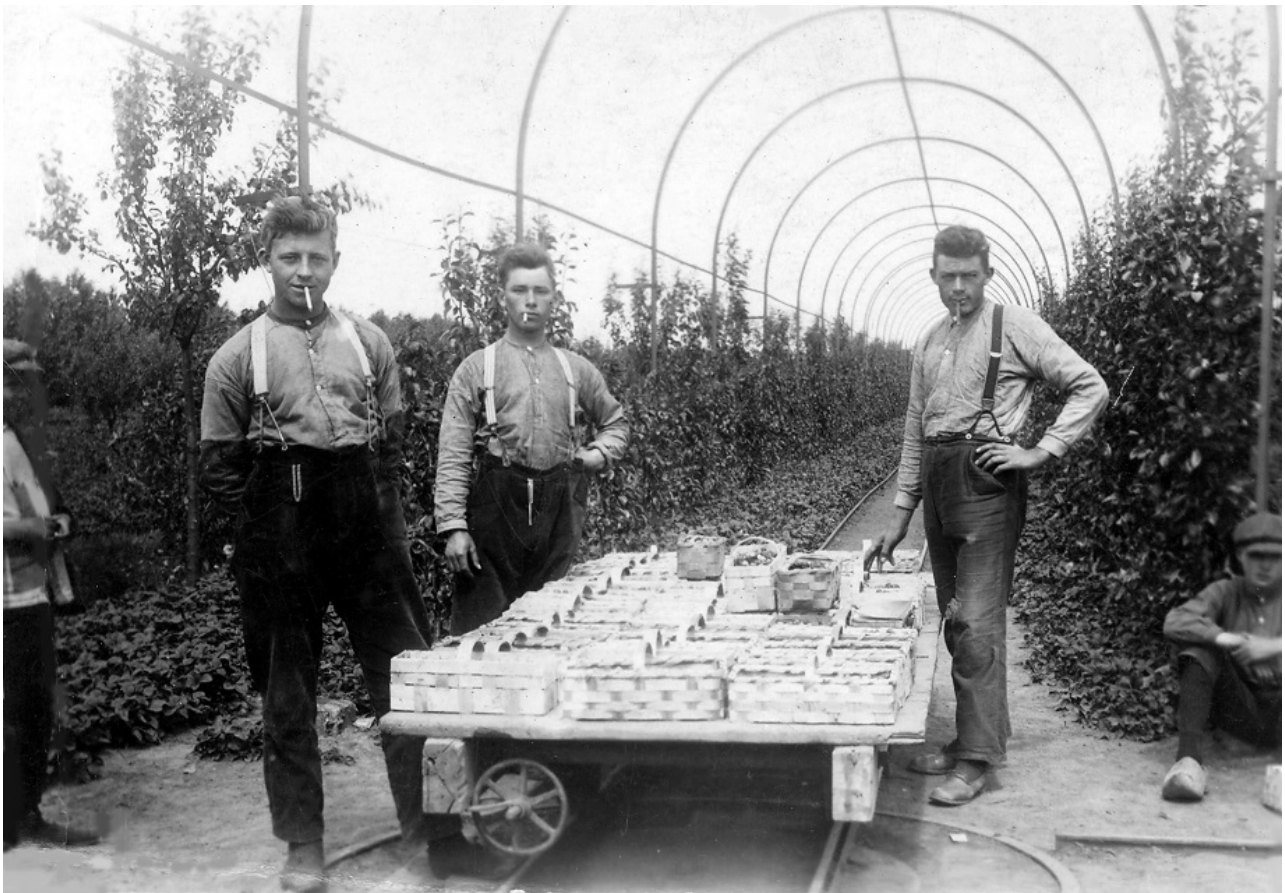

Het was een weg die de lange stroken landbouwgrond gelegen tussen de Veersedijk en de Langeweg doorsneed. Via deze weg kon men gemakkelijker bij de middenstukken komen.

Tot 1832 woonde men langs de Veersedijk en langs de Waal. Pas in de 19^e eeuw werd de Vrouwgelenweg steeds belangrijker als vestigingsplaats voor tuinders. Met een beetje fantasie zijn die tuinderijen hier nog te zien tussen de nieuwbouwhuizen. Nu is dit gebied in ontwikkeling voor een grote nieuwbouwlocatie van ruim 4000 woningen, waarvan er al veel gerealiseerd zijn.

4. Perenlaantje

We wandelen door het beroemde Perenlaantje. Deze perenberceau, zoals hij met een franse naam aangeduid wordt in de literatuur, is in 1920 aangelegd door dhr. P. Speelman sr. en is ca. 550 m lang. Het is een van de langste van Europa. Hij werd ooit aangelegd als overgroeiing van een bedrijfsspoortje, een zg smalspoor, met lorries. Onder de perenbomen groeiden onder andere aardbeien. (zie ook informatiebordje bij de ingang van het Perenlaantje)

Op deze foto is een lorie te zien met daarop aardbeientimpen (rieten mandjes die hier zo genoemd werden) Op deze manier werden de producten van het land naar de laadplaatsen gebracht aan het einde van het laantje.

5. Steenbakkerijen en de Van Akenwijk

Eind van de 15^e eeuw ontstonden hier langs de rivier de 2 steenbakkerijen, omdat in die tijd de vraag naar bakstenen toenam voor kerken, kloosters en stenen huizen. Deze steenplaatsen langs de Veersedijk hebben tot ca. 1920 dienst gedaan.

De Van Akenwijk is genoemd naar burgemeester Van Aken, die van 1855 tot 1885 onze burgemeester was. Deze wijk werd in het begin van de 20^e eeuw aangelegd op de gronden van de voormalige steenplaats.

6. Sloperijen

Aan de Veersedijk langs de Rietbaan lagen de scheepssloperijen die Ambacht wereldberoemd gemaakt hebben. In 1889 begonnen de 2 oudste zonen van de vlasser Jan Rijdsdijk een handel in oud ijzer en metaal. Door de gunstige omstandigheden, zoals de vraag daarnaar, en het tij in de rivier, ontstonden er langs de dijk meerdere scheepssloperijen, waarvan alleen Stolk nu nog over is.

Naast de sloperijen waren er ook de scheepswerven, waarvan Duijvendijk de eerste was en Jonker en Stans de bekendste.

7. Vreedenborg

Aan het einde van wat we nu de Wepsterlaan noemen, stond vroeger een huis dat Vreedenborg heette.

(Ook al te zien op het kaartje uit 1615 op de bladzijde bij de steenovens)

Volgens het rapport van de opgraving in 2017 was het een van de oudste huizen (van het volgerland) van Sandelingenambacht. Het was zo rond 1580 gebouwd zonder binnenmuren en met een omtrek van 7 x 9 meter. Door verkoop is het later in handen gekomen van rijke Dordtenaren, notarissen en kooplieden, die het uitgebreid en aangepast hebben en het als hun buitenhuis gebruikten.

In de 18^e eeuw is het uitgebreid met een grote schuur voor vlasserij en landbouw.

Rond 1980 is de oude hoeve gesloopt en vervangen door een bungalow die op zijn beurt in 2012 plaats moest maken voor de Betuwelijn die er vlakbij loopt.

Nu komt ook hier de wijk 'De Volgerlanden'.

8. Kortegaard

Aan het einde van de Vrouwgelenweg stond een huisje dat de Ambachters 'Kortegaard' noemden. Toen het huisje weg was, bleven ze die plek zo noemen. Het is een verbastering van het wachthuisje dat de fransen daar geplaatst hadden aan het begin van de 19^e eeuw en dat toen 'Corps de garde' heette. Een leuke ontwikkeling van een Frans woord dat vernederlandst werd!

Voorbeeld van zo'n wachthuisje

Hier het fort, zoals dit huis genoemd werd, aan de Onderdijk. Aan de achterkant van dit huis was de plaats die Kortegaard heette. Vanaf dit punt waren zowel de Vrouwgelenweg als de dijk en de Onderdijk goed de gaten te houden.

We zijn aan het einde van de wandeling gekomen.
Hopelijk heeft u ervan genoten en heeft de oude grond waarop de wijk
'De Volgerlanden' gebouwd wordt, meer betekenis voor u gekregen.

We hopen u nog eens terug te zien in Den Brommert, ons
verenigingsgebouw dat momenteel verbouwd wordt en in het volgende
jaar als een juweeltje in de oude dorpskern van Hendrik-Ido-Ambacht zal
pronken tegenover de eeuwenoude Dorpskerk.

De historie van Hendrik-Ido-Ambacht voor het nageslacht bewaren en het vastleggen van veranderingen, zoals de sloop van panden en het bouwen van nieuwe.

www.histgenhia.nl

